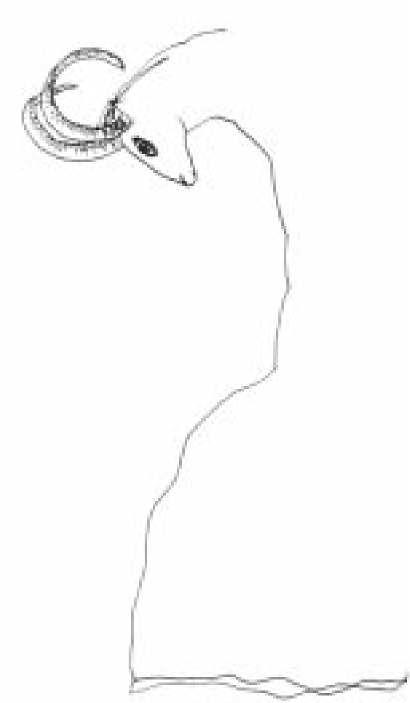

هەستی بێ کەڵکی

بەکر دەروێش
(خورماتوو)

ئەم ئێوارەیە لە هەموو ئێوارەکانی دیکە زیاتر هەست بەبێ کەڵکی خۆم دەکەم، هەست دەکەم ئیتر پێڵاوێکی دڕاوی بێ کەڵکم و تورِ هەڵدراومەتە سووچی ماڵێک، کەس بێزی نایە بمکاتە چەکیش. لێتان ناشارمەوە هەست کردنم بە بێ کەڵکیم گێژاوێکە، سەدەیەکە لەنێو سەرما شەپۆل دەدات. وای لێهاتووە شەرم لە بوونی خۆی دەکات، هەمیشە لە خۆی بەگومانە و بەخۆی دەڵێت: زللەی بێ کەڵک، جێگر و نان خۆری بێ سوود، جگە لە پیس کردنی ژینگە کوا بەرهەمت؟ کوا داهێنانت؟ زەمانێکە هەوری ئەم بێ کەڵکییە بەسەر سەریەوە گەواڵە دەکات، بووە بە کرمێک و بە قامەتیا هەڵدەزنێ، پێی دەڵێ: بێ کەڵک، ژەنگی بێ کەڵکیی لێتی داوە، شەرت بێ هەناوت بخۆم. بەم ڕۆژگارە هیچ کاروکاسبییەکم لە دەست نایەت، بیروهۆشم دەڵێی داخراون، فامی هیچ ناکەم. هەمیشە خەوی دێت و باوێشک دەدات، زۆرجار بەخۆم دەڵێم: توخوا ئاژەڵێک ببوایەم لەم بەشەرەی ئێستامە باشتر نەبوو؟ لەوانەیە گایەک، چێلێک، وشترێک، کۆرە هێسترێک ببوایەم لە ئێستام باشتر بوایە، هەر هیچ نەبوایە ئەوسا دوو کەس سوودی لێ دەبینیم، باری قورسی دوو ڕێبوارم دەگەیاند، چۆرێک شیرم دەدا بە منداڵێکی بێ دایک و باوکی بەجێماو لە کاروانەکەی نوگرە سەلمان، بەڵام ئێستا سوودم چییە؟ من ناڵێم ئێوە بڵێن ئاخر سوودی من چییە؟ کابرایەکە داڵاشی ڕۆژگار تەنیا ئێسک و پرووسکی بۆ هێڵاوەتەوە، چەرمی زگی نووساوە بە پشتییەوە، لە دارێکی وشکەوە بووی ڕزیو دەچێ، درێژی باڵام نزیکەی سەد و پەنجا سانتیمەترە، ڕەنگی چاوم نەرگسییە، پێستم گەنم ڕەنگە، پرچی سەرو ڕیشم ماشوبرنجە، هیچ نیشانەیەکی جیاوازم نییە پێی بناسرێمەوە، یان لە خەڵکانی دیکەم جیاکاتەوە، تەنانەت جۆری خوێنەکەشم (O-). زۆربەی شەوان کە دەچمە خەو لەنێو جێگاکەمدا بیر لە خۆم دەکەمەوە، ئەو خۆمەی کە

گومانم هەیە خۆمێکی ڕاستەقینە بێت، ڕاستەقینەی ئەوە نە، کە هەموو بەیانی و نیوەڕۆ و ئێوارەیەک دەخۆم و دەخۆمەوە، ئەمەیان گومانم لێی نییە و بوونێکی حاشاهەڵنەگرە، ئەو بوونەیە کە جگە لە هێنانی خەیاڵی ئاشکە و پاشکە هیچی ترم پێ نابەخشێ، ئاخر بەڵام لە خۆمدا ئەمە چ بوونێکە؟ من حەزم دەکرد لە دەشتێکی پانوبەریندا، لەسەر ڕێگەیەکی قەرەباڵغ لە نێوان دوو شاردا، دارێکی سەوز بوومایە، چوار وەرزەی ساڵ پرشەی گەڵام هاتبا، هەمیشە میوەی گەییو بەرهەمی ڕۆژانەم بوایە، کانییەکی سارد و شیرینیش لە بنمدا بوایە، جێگای حەوانەوەی ڕێبوارانی ماندوو بوایەم، گەڵای سەرم، لقوپۆم، هەمیشە پڕ بوایە لە جریوەی باڵندەی ئەو پێدەشتانە، ئەوکات دەبووە مەزاری ئەو ژن و کچانەی کە دەهاتن و لەبنی ئەودا دەفی دڵشکانی خۆیان دەژەنی، ڕازونیازی خۆیان بۆ من دەگێڕایەوە، هانایان بۆ من دەهێنا، تیکەی کراسەکانیان بە لقوپۆپەکانی مندا هەڵدەواسی، ئەو نامانەی بۆ دڵدارە کۆچ کردووەکانیان نووسیبوو، لەلای ئەو بەجێیان دەهێلا، لەبنی ئەودا بەنیازەوە دەخەوتن، نهێنی دڵی خۆیان بۆ ئەو باس دەکرد، کچانی قەیرە و ناشیرین دەهاتن چەندان تاو بۆ ناشیرینی و پیری خۆیان دەگریان، ئەوان وا تێگەیشتوون هەموو ناشیرینێک کەسێکی خراپە، کوڕانی قیت و قۆز، دڵشکستەی عاشق و چاو پڕ لە فرمێسک، پیاوانی ڕیشن و کوڵکن، لە وێنەی پیاوی چەرخەکانی ڕابردوو، ئەوانەی لە دڵەوە دەگریان و لە بانیشەوە عەیبیان دەهات ئاشکرای کەن، بۆیە بە بزەیەکی قەڵپ دەیانشاردەوە، دەهاتن لە سێبەری ئەودا دادەنیشتن و وێنە و نامەی دڵدارەکانیان لەو چۆڵەوانییە لە گیرفانیان دەردەهێنا، تێر سەیری وێنەکانیان دەکرد و نامەکانیان دەخوێندەوە، لەگەڵ هەر وشەیەکدا هۆن هۆن فرمێسکیان دەڕژاند، منیش دڵم دەدانەوە و بە گوێلێ ئاوی سارد فرمێسکەکانم بۆ دەشۆردن، ئەو پیاوە ماندووانە سەریان دەخستە سەر تاشەبەردێکی ئەو دەشتەو خڕ دەخەوتن، کاتێک بە ئاگا دەهاتنەوە وەک دێوانە گیا لەنێو گوێچکە و کونە لووتەکانیاندا ڕوابوو، ئەو پیاوانە بەو خەیاڵەوە خەوتبوون گوایە سەریان لەسەر ڕانی خۆشەویستەکانیان داناوە، من حەزم دەکرد دارێکی ئاوا بم و کانی و ئاوێکی ئاواش لەبنمدا بوایە، نەک پیاوێک بم وەک هەمانەی بەتاڵ پڕ بم لە (با)ی بێ کەڵکیی، وەک جاخێکی فڕێدراو پڕ بم لە گووی مشک، لە جیقنەی مریشک، لە تەپاڵەی مانگا، من ئێستا پیاوێکم ئاخێنراوم لە خورافات، لە حیکایەت و مەتەڵ، ئەڵێی ڕۆژێک لە ڕۆژان پەڕەیەک قاقەزم نەخوێندووە و بێ سەوادم، لە فەرهەنگی بیرمدا جگە لە حیکایەتەکانی دز و قازی و فەتحی قەڵای خەیبەر بەولاوە هیچی ترم لەبیر نەماوە، چەند مانگێک پێش ئێستا لەو دەمەی لە حوجرەی سەراسیمە بوون دەهاتمەدەر کۆمەڵێک تووتکە سەگی برسی ڕێگایان پێ گرتم، من سەگی وڵاتی خۆم و شاری خۆم و گەڕەکی خۆم باش دەناسم، سەگی وڵاتی من هەموویان ڕەش و بۆرن، سەریان زلە و کلکیان کورتە، کەڵبەیان تیژە و چاویان زەقە، ئەو سەگانە دەیانویست بمخۆن و پارچە پارچەم کەن، بەڵام کاتێک زانییان من چوار ئێسقانی ڕەق و تەقم و بەکەڵکی خواردن نایەم هەموویان میزیان پێدا کردم، ڕەنگە ئەمەیان بۆ هەندێ کەس بەزەحمەت قووت بدرێ و فامی بکەن، بەڵام بۆ پیاوی بۆرەک و قونتەی وەک ئەو کارێکی سادە و ساکارە و سوێندیش لەسەری دەخۆم کە ئەوەی دەیڵێم ڕاست و دروستە، خۆشی نازانێ بۆ هەمیشە هەست بە بچووکی و نابوودی خۆی دەکات؟ یادەوەرییەکانی لە وەڕەی سەگ و لوورەی گورگ و چەقەی کەمتیار و واقەی ڕێوی بەولاوە هیچی تری تێدا نییە، زۆرجار بۆ پڕکردنەوەی بۆشاییەکانی نێو سەری، مێژووی، تەمەنی، پەنا وەبەر خوێندنەوەی شیعرەکانی حاجی قادر و قانیع و بێکەس دەبات، بەڵام جگە لە پەرێزێکی بەتاڵ هیچی تری تێدا نابینێت، پەرێزی بیرم پڕە لە نائومێدی، لە نەهامەتی، لە دیمەنی ئەو کەلاوانەی کە کەنەفتکارانی ئەم خاکە بە کلۆڵیی خۆیان بنیاتیان ناوە و داربەدەستەکان و کاربەدەستە چڵێسەکان لووشی دەکەن، ئاخر چۆن وام لێ نایەت لە خواری ماڵی ئێمەوە ماڵی خودایە، مزگەوتێکی گەورە بەڵام بەتاڵ لە ئیمان و پڕ لە موسڵمان، سەرووی ماڵمان کۆڵانێکی درێژ و تاریکە، درێژ وەک مێژووە خوێناوییەکەی ئەم نیشتمانە، پڕە لە بارەگا، لە تەکێ، لە دیوەخان، لە خانەقا، لە هۆڵی پرسە، لە خانەی مەشورەت، لە سینەما، لە فیلمی پڕ لە فرتو فێڵ، ئای کە سەیرە دنیای دەوروبەرم، دنیای خەیاڵ و گڕوگاڵم، کێ کردی و کێ خواردی، گا کردی و کەر

خواردی دروشمی سەر زمانمە، (زمان بهێڵێ سەر ڕەحەتە) ئای لەو دنیایەی کە من دەیبینم؟ دنیای دەسخەڕۆکردنی خەڵک، خەڵکێکی نیوە گیان، بێ بەهرە، ڕەنجەڕۆ، ئێستا ئیتر سیمام لە سیمای شاشەیەکی تەڵخ دەچێت، جگە لە فیلمی (صور من المعرکة) بەو لاوە هیچی تر پیشانی منداڵە تۆزاوییەکانی ئەم مەملەکەتە نادات، مەملەکەتی قاوەی بەرازیلی و چای مەحموود و برنجی گوڵدان. هاوسێی دەستەڕاستم ماڵی مەلایەکی نەخوێندەوارە، دەستەچەپیشم بەرپرسێکی کۆڵەوارە، سەرەوەشم مامۆستایەکی چەنەبازە، خوارەوەشم بازرگانێکی هەتیوبازە، ئەمانە هەر شەوێک لە ماڵی یەکێکیان کۆدەبنەوە، مەلا باسی حەزرەتی جبرایلیان بۆ دەکات چۆن هاتووەتە خەوی و پەیامی بەهەشتی داوەتێ، برای بەرپرسیش باسی پەیکێکی وڵاتە یەکگرتووەکانیان بۆ دەکات کە چۆن هاتووەتە لای و بەڵێنی ڕاگەیاندنی دەوڵەتی کوردی پێداوە، مامۆستاکەش باسی ئەوەیان بۆ دەکات کە چۆن (بان کی مۆن) نامەی بۆ ناردووە و خوێندنی کوردی لە کەرکووک بە فەرمی ناساندووە، بازرگانەکەش باسی ئەوەیان بۆ دەکات کە چۆن وەزیری بازرگانی چین (چیان چۆنگ) تەلیفۆنی بۆ کردووە و بەڵێنی دە هەزار cd و هەزار تەن باڵەی پێداوە، تا لە جەژنی ڕەمەزانی داهاتوودا بەسەر هەژارانی کوردستاندا دابەشی کات، ئەوێک کە لە نێو بازنەی ئەم چوارەدا بژی ئیتر چۆن لە خۆیەوە پووک نابێتەوەو نابێتە کڵناشکەی بەر باهۆزی سەرەتای پاییزی بێ ئومێدی، ئاخر چۆن؟ من ناڵێم ئێوە بڵێن؟ دەزانم ئێوەش وەک منی کۆڵەوار و بێ دەرەتان لەبەرانبەر ئەم دیمەنانەدا دۆش داماون و بەسەرنجەوە لێیان دەڕوانن، ڕوانینێک تەنیا بەرچاوی خۆتان دەبینێ و هیچی تر، بۆیە ئێوەش وەک من لە سێبەرەکەی خۆتان ڕاماون و بێ دەنگ بێ دەنگ لە تارمایی بێ کەڵکی خۆتان دەڕوانن، من لەهەر یەکێ لە ئێوەدا کەسێک دەبینم، کوتومت لە من دەکات کوتومت.